МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Сексологія та психологія статі»

Код дисципліни	2ВБ 2.2.2.
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Галузь знань	Вибіркова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки
Спеціальність	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Освітньо- професійна програма	053 «Психологія»
Освітньо- професійна програма	Бакалавр із психології. Психолог.
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	екзамен

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	**Рябко Юрій Володимирович** асистент кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту
Контактний телефон	0664350814
E-mail:	psipropsi@gmail.com
Консультації	Вівторок 13.00-14.00, ауд. 408 (7 корпус)

1. Анотація курсу

ОК «Сексологія та психологія статі» вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у третьому семестрі. Освітній процес охоплює лекційні та практичні заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль (іспит).

Місце ОК в ОПП:

Навчальну дисципліну «**Сексологія та психологія статі**» внесено до вибіркових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Мета навчальної дисципліни: актуалізація та розширення знань майбутніх практичних психологів про закономірності статевої диференціації у біології, психології, економіці та культурі; розкриття психологічних засад, соціальних та історико-культурних проблем нормативних аспектів статі, статеворольової та сексуальної поведінки особистості. Зміст навчальної програми також орієнтує студентів на надання практичної консультативної допомоги дітям та дорослим у вирішенні проблем сексологічного характеру.

Завдання навчального курсу:

1) з'ясування структури предмета сексології; 2) вивчення динаміки та закономірностей становлення сексології; 3) ознайомлення студентів із моральними, медико-біологічними та психологічними аспектами становлення статевої функції та її інволюцією; 4) вивчення проявів статевого диморфізму в соматичних та психофізіологічних властивостях; 5) формування уявлень про соціально-психологічний зміст поняття ґендеру; 6) аналіз гендерних досліджень; 7) визначення ролі та місця ґендеру в культурі, науці, освіті і т.д.; розвиток навичок критичного аналізу літератури, присвяченій гендерній проблематиці.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач повинен набути таких **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9 Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку.

Попередні компетентності (преріквізити), необхідні для вивчення освітнього компонента, формуються під час засвоєння ОК: «Вступ до спеціальності», «Анатомія людини та фізіологія вищої нервової діяльності», «Загальна психологія з практикумом».

Програмні результати навчання

ПРН 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПРН 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПРН 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПРН 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПРН 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПРН 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПРН 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПРН 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПРН 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

Комп’ютер Windows 7 або пізнішої версії, Mozilla Firefox, MS Office 2010 або пізнішої версії; Google Класс, Zoom, доступ до електронних журналів бібліотеки; доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу.

2. Організація навчання

Види занять.

Лекція-бесіда, передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх, студенти відповідають з місця; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді. Запитання не для контролю знань, а для з’ясування рівня орієнтованості і пізнання студентів з проблем курсу, міри їх готовності до сприйняття наступного матеріалу. В умовах карантину (дистанційне навчання) лекційні заняття проводяться на платформі ZOOM.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної

навчальної дисципліни. В умовах карантину (дистанційне навчання) практичні заняття проводяться з використанням сервісу classroom google.

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Зокрема, самостійна робота студентів із зазначеного курсу передбачає:

1) виконання індивідуального проекту на пропоновану тему;
2) написання рефератів на пропоновані теми;
3) заповнення узагальнюючих схем, таблиць з тем.

В умовах карантину (дистанційне навчання) планування самостійної роботи студентів, методичне керівництво і контроль за її виконанням відбувається з використанням платформи ZOOM.

Структура дисципліни

Тема	Лекції (год.)	Лаб. роб. (год.)	Практ. роб. (год.)	СРС
Змістовий модуль 1. Стать та сексуальність: психологічний ракурс				
1.1. Сексологія та психологія статі як наука і навчальний предмет	2	-	2	8
1.2. Вікова динаміка формування сексуальності	2	-	2	8
1.3. Психологія статевих відмінностей	2	-	2	8
Змістовий модуль 2. Патологія і терапія сексуальної сфери				
2.1. Феноменологія сексуальної сфери. Підходи до визначення «нормальності» і нормативності	2	-	2	8
2.2. Сексуальні розлади, перверзії та девіації	2	-	2	8
2.3. Психічна складова копулятивного циклу та її патологія	2	-	2	8
2.4. Сексуальна терапія	2	-	2	8
Змістовий модуль 3. Статеве виховання та сексуальна просвіта				
3.1. Статеве виховання і просвіта в сім'ї і школі	2	-	2	8
3.2. Попередження сексуального насильства	2	-	2	8
3.3. Гендерний підхід у практиці шкільного психолога	2	-	2	8
Разом	**20**	**-**	**20**	**80**

Перелік питань до підсумкового контролю із дисципліни

«Сексологія та психологія статі» (екзамен)

1.Етапи становлення сексології та психології статі як самостійної наукової галузі. 2. Еволюційний погляд на стать. 3. Стать та її детермінанти. Види статі. 4. Стать та гендер. 5. Статеві особливості та відмінності соматичних та психофізіологічних властивостей. 6. Психологічні, соціальні та культурні особливості гендерних відмінностей. 7. Стадії статевої диференціації. 8. Сексуальність як складова особистості. 9. Сексуальні аспекти етнокультур. 10. Сексологія і психологія. Роль З.Фрейда і його послідовників у формуванні уявлень про стать. 12. Сексуальність дорослої людини. 13. Стать та статеворольова поведінка. Шляхи соціалізації статі. 14. «Стать» в історії психологічного знання. 14. Маскулинність, фемінність та андрогіннясть у психології та сексології. 15. Коханя та інтимність. Сексуальні стимулятори та форми прояву інтимності. 16. Шлюбні стосунки в різних культурах. 17. Сексуальна поведінка в шлюбі та поза ним. 18. Статева дискримінація та сексизм. 19. Сексульні дисфункції та причини їх виникнення. 20. Розлади сексуальної ідентифікації та їх різновиди. 21 .Розлади сексуального потягу як різновид сексуальної дисфункції. 22. Гендерна психологія та основні напрямки її розвитку. 23. Гендерна психологія і гендерний рух (гендерний інтерсекційний фемінізм). 24. Розлади сексуального збудження як різновид сексуальних дисфункцій. 25.Сексуальні больові розлади: причини їх виникнення. 26. Період новонародженості та немовлячий період у становленні сексуальності. 27. Розлади оргазму як різновид сексуальної дисфункції. 28. Проблеми підліткової та юнацької сексуальності. 29. Становлення сексуальності в дошкільному віці. 30. Статево-рольові перверзії. 31. Поняття «статеві девіації» в сексології та психології статі. 32. Порушення психосексуальних орієнтацій із заміщенням об'єкта. 33. Порушення психосексуальної орієнтації за статтю об'єкта. 34.Порушення психосексуальної орієнтації за віком об'єкта. 35. Парафілії, які не відповідають специфічним категоріям. 36. Сексуальні зловживання. Секс на продаж. 37. Зґвалтування: причини та наслідки. 38. Психологічна допомога жертвам насильства. 39. Психологічні особливості ґвалтівників. 40.Інцест. Основні передумови до кровоспоріднених статевих стосунків. 41. Порнографія та її вплив на психіку. 42.Статеве виховання дітей та підлітків: проблеми та перспективи. 43. Профілактика та терапія сексуальних розладів, парафілій, девіацій. 44.Мова інтимного спілкування. 45. Гомосексуальне кохання: міфи та реальність. 46.Еротичні мрії та фантазії. Їх значення у розвитку сексуальності. 47.Особливості сексуальної поведінки одиноких людей. 48.Сексуальність у похилому віці. 49.Гендер та різні види діяльності. 50.Стать та сексуальна поведінка (порівняльна характеристика статей). 51. Фізіологічні дослідження в сексології (У.Мастерс, В.Джонсон та інш.). 52.Психологічні, соціальні та культурні особливості гендерних відмінностей. 53.Залежність сексуального сценарію пубертатного вікового етапу розвитку від культурних норм та установок сім'ї, референтного оточення, ЗМІ. 54. Роль ЗМІ в культивуванні та попередженні насильства. 55. Статеві установки в українському соціумі. 56. Реалізація гендерного підходу у практиці шкільного психолога.

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів із професійної педагогіки ґрунтується на ***компетентнісному підході***.

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі кооперaційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Визначення рівня навчальних досягнень та якості засвоєння відповідної навчальної дисципліни забезпечується системою поточного та підсумкового контролю.

Форми оцінювання ОК: *усна* (бесіда, повідомлення тощо); *письмова* (самостійна робота за варіантами, виконання індивідуальних завдань, розв'язування педагогічних

задач тощо); *тестова* (за закритими тестами); *самоконтроль* (самооцінка, розв'язання кейсів тощо).

Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння питань самопідготовки, оцінка за виконання практичної роботи), тестовий контроль з кожного модуля, оцінка за самостійну роботу з кожного модуля та підсумковий контроль за результатами іспиту (форма комбінована: тестова, усна).

Згідно наказу №396 від 05.12.2011 «Про організацію та проведення підсумкового контролю (семестрового та державної атестації; І семестр 2011-2012 н.р.)»:

«….Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності та ІНПС (заліковій книжці) за двома шкалами оцінювання: національною і ЄКТС. Середньозважений бал (Сб) із дисципліни визначається на основі: встановленого *вагового коефіцієнта (ВК*) дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, наприклад, ВК за практичні заняття (ЛР, семінарські) дорівнює 0,5; тестовий контроль, МКР = 0,2; СРС (реферати, доповіді, виступи тощо); ІРС (розрахункова робота, графічна робота, участь у конференції, семінарі, олімпіаді тощо) = 0,1; екзамен (залік) 0,2 (останній вид роботи дорівнює 0, коли він не передбачений навчальним планом, тоді збільшується значення ВК на інші види робіт). Встановлення вагових коефіцієнтів за виконання усіх запланованих видів робіт, передбачених робочою програмою з дисципліни (практики), здійснює викладач, який читає дисципліну і складає робочу програму (програму з практики); *середньоарифметичного значення оцінок*, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої програми за національною шкалою…»

11.2. Поточний контроль за змістовими модулями

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		ККР	Екзамен
Практичні заняття	Модульна контр.роб.	Практичні заняття	Модульна контр.роб.	Практичні заняття	Модульна контр.роб.		
12	6	32	6	28	6	4	6
Всього - 100							

Критерії та рівні навчальних досягнень студентів з курсу «Психологія»

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		Критерії
A	**4,51-5,00**	**90-100**	**5**	***Відмінно*** – високий рівень загальних і фахових компетентностей, оволодіння програмними результатами навчання (ПРН).	Знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати міжпредметні зв'язки, самостійно наводити приклади, продукувати ідеї, визначати прикладні напрямки використання теоретичного матеріалу. Виконання завдань з незначною кількістю неістотних помилок (однією-двома).
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
	4,51	90			

B	**4,01-4,50**	**82-89**	**4**	***Добре*** **–** достатній рівень загальних і фахових компетентностей, оволодіння програмними результатами навчання (ПРН).	Знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати міжпредметні зв'язки з допомогою викладача. Переважає творчий виклад інформації (над репродуктивним). Виконання завдань вище середнього рівня: з кількома (трьома-чотирма) незначними помилками.
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	**3,50-4,00**	**74-81**	**4**	***Добре*** **–** середньо-достатній рівень загальних і фахових компетентностей, оволодіння програмними результатами навчання (ПРН).	Знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати міжпредметні зв'язки з допомогою викладача. Переважає репродуктивний виклад інформації. Середній рівень виконання завдань : з незначною кількістю (трьома-чотирма) суттєвих помилок.
	4,00	81			
	3,90	80			
	3,84	79			
	3,76	78			
	3,67	77			
	3,59	76			
	3,51	75			
	3,50	74			
D	**2,83-3,43**	**64-73**	**3**	***Задовільно*** **–** середній рівень загальних і фахових компетентностей, оволодіння програмними результатами навчання (ПРН).	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача. Знання основної термінології. Виконання завдань нижче середнього рівня: з домінуванням незначних помилок, як домінуючих, над істотними
	3,43	73			
	3,36	72			
	3,29	71			
	3,22	70			
	3,15	69			
	3,07	68			
	3,01	67			
	3,00	66			
	2,92	65			
	2,83	64			
E	**2,51-2,75**	**60-63**	**3**	***Задовільно*** **–** рівень загальних і фахових компетентностей, оволодіння програмними результатами навчання (ПРН).визначається нижче середнього.	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології. Виконання завдань "нижче середнього" задовольняє мінімальні вимоги (репродуктивне відтворення вихідного інформаційного масиву навчальної дисципліни: ключових понять, принципів тощо).
	2,75	63			
	2,67	62			
	2,59	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,5	35-59	**2**	***Незадовільно*** – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.	Студент відвідує лекційні і практичні заняття (не менше 75% від загальної кількості), виконує більшість завдань для самопідготовки, за рекомендованою літературою й інструктивними матеріалами вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, виконує й у встановлений термін здає індивідуальну роботу, звертаючись за консультацією до викладача.

					Студент без допомоги викладача не може осмислити теоретичні питання і застосувати набуті знання на практиці; розуміє (у межах 50 % від загальної кількості) визначення основних понять, які вивчаються в курсі; за допомоги викладача виконує практичні завдання репродуктивного змісту; допускає помилки (не більше ніж 50% випадків від запропонованої кількості) під час виконання репродуктивних тестів множинного вибору. Студент не володіє програмними результатів навчання (ПРН).
F	0,00-1,99	1-34	**2**	***Незадовільно*** – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.	Студент відвідує лекційні і практичні заняття (менше 75% від загальної кількості), не виконує більшості завдань для самопідготовки, у встановлений термін не здає індивідуальну роботу. Без допомоги викладача не може осмислити теоретичні питання, не розуміє визначення основних термінів з актуальних проблем біології (менше 50 % від загальної кількості), з допомогою викладача виконує лабораторні завдання репродуктивного змісту; припускається помилок (більше ніж 50% випадків від запропонованої кількості) під час виконання репродуктивних тестів множинного вибору. Студент не володіє програмними результатів навчання (ПРН), не вміє доходити висновків, не сформовано навичок ефективної самостійної роботи.

4. Політика курсу:

Базується на основних засадах академічної доброчесності та відкритості.

5. Інформаційне забезпечення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бутовская М.Л. Антропологя пола. Фрязино: Век 2, 2013. 256 с.
2. Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини: науково-метод. збірник / за ред. Г. В. Говорун. Київ : ІЗМН, 1996. 168 с.
3. Говорун Т.В., Ворник Б.М. Сексуальність та статева поведінка в Україні: Проблеми
4. сьогодення та перспективи. К., 1995. 104 с.
5. Говорун Т.В., Кікінежді О.Г. Стать та сексуальність: психологічний ракурс.
6. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 1999. 384 с.
7. Діденко С.В. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків. К.: Арістей, 2003.
8. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності. К.: Академвидав, 2009. 304 с.
9. Келли Г. Основы современной сексологии. СПб.: Питер, 2000. 896 с.
10. Кочарян Г.С. Современная сексология. Київ: Ника-Центр, 2007. 400 с.
11. Кон І. С. Вступ до сексології: монографія. Київ : Либідь, 1991. 304 с.
12. Крукс Р., Баур К. Сексуальность. Санкт-Петербург: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. 480 с.

13. Основы сексологии/ У.Мастерс, В.Джонсон, Р.Колодни; Пер. с англ. Н.О.Фоминой и др.; Под ред. Н.Д.Фанченко. М.: Мир, 1998.

Додаткова

1. Басс Д. Эволюция сексуального влечения: Стратегии поиска партнеров. М.: Альпина
2. Паблишер, 2017. 510 с.
3. Берн Ш.М. Гендерная психология. Санкт-Петербург: ОЛМА-Пресс, 2001. 320 с.
4. Берн Е. Секс у людському коханні. Ігри, в які грають у ліжку. Харків: Клуб сімейного дозвілля. 2021. 256 с.
5. Грабська І.А. Насильство в подружніх стосунках зарубіжний досвід досліджень та консультування// Практична психологія та соціальна робота. 1998. №9-10. С. 20-22.
6. Зимбардо Ф., Коломбе Н. Мужчина в отрыве. Игры, порно и потеря идентичности. Москва: Альпина Паблишер, 2016. 343 с.
7. Иллуз Е. Почему любовь ранит? Социологическое объяснение Москва : Директмедиа Паблишинг, 2020. 402 с.
8. Кушнирук Ю. И., Щербаков А. П. Популярно о сексологии [Текст]. Київ : Наукова думка, 1988. 168 с.
9. Кон И.С. Лунный свет на заре. Лики и маски однополой любви. Москва: Олимп, АСТ,
10. 1998. 496 с.
11. Кравець В.П. Психофізіологічні та психолого-педагогічні аспекти формування усвідомленого батьківства. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2001. 244 с.
12. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 640 с.
13. Павличко С. Фемінізм. Київ: Вид-цтво С. Павличко «Основи», 2002. 322 с.
14. Сексопатология: справочник / Васильченко Г.С., Агаркова Т.Е., Агарков С.Т. и др.; под ред. Г.С. Васильченко. Москва : Медицина, 1990. 576 с.
15. Синєокий О. В. Основи кримінальної сексопатології: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2010. 572 с.
16. Юнда И.Ф., Юнда Л.И. Сексологические основы семейной жизни. Київ: Здоров’я, 1993. 208 с.

Наявність першоджерел у бібліотеці ГНПУ ім.. О. Довженка

№ п/п	Найменування джерела	Кількість примірників в бібліотеці ВНЗ/ кафедри	Кількість студентів, що вивчають відповідну дисципліну	
			денна	заочна
1.	Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини: науково-метод. збірник / за ред. Г. В. Говорун. Київ : ІЗМН, 1996. 168 с.	17		
2.	Говорун Т., Кікінежді О. Стать та сексуальність: психологічний ракурс: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. 384 с.	1		
3.	Діденко С. В., Козлова О. С. Психологія сексуальності: підруч. Київ : Академвидав, 2009. 304 с.	1		
4.	Кон І. С. Вступ до сексології: монографія. Київ : Либідь, 1991. 304 с.	1		

5.	Кушнирук Ю. И., Щербаков А. П. Популярно о сексологии [Текст]. Київ : Наукова думка, 1988. 168 с.	3		
6.	Сексопатология: справочник / Васильченко Г.С., Агаркова Т.Е., Агарков С.Т. и др.; под ред. Г.С. Васильченко. Москва : Медицина, 1990. 576 с.	1		
7.	Синєокий О. В. Основи кримінальної сексопатології: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2010. 572 с.	1		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Закон України «Про освіту» URL: http:// http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення 06.02.2019).
2. Закон України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства» : закон України від 20 червня 2012 р. № 4988 - vi// Офіциальний вісник України. - 2012 р.. - № 52. - С. 48 - 63 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4988-17#Text (дата звернення 29.11. 2021).
3. Наказ МОН Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti (дата звернення 16.11. 2019).
4. http://www.edu-ua.net − освітня українська мережа
5. https://www.journals.elsevier.com/acta-psychologica - Acta Psychologica - електронний журнал з відкритим доступом (англ. мовою)
6. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/fonds/univmag/poshuk.php3?them_key=%D3%EA%F0%E0%BF%ED%F1%FC%EA%E8%E9+%EF%F1%E8%F5%EE%EB%EE%E3%B3%F7%ED%E8%E9+%E6%F3%F0%ED%E0%EB – Український психологічний журнал (Київського національного університету імені Тараса Шевченка)
7. http://www.appsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia - «Актуальні проблеми психології». Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України
8. http://psylib.kiev.ua/ - Психологічна бібліотека " Самопізнання і саморозвиток".
9. http://www.nbuv.gov.ua/ - Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
10. www.dnpb.gov.ua/ - Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського